

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

Ljubljana,
10.II.84

Številka

2.

Leto

13.

O B V E S T I L A D R U Š T V A

Sestanek društva bo v petek, 10. februarja 1984 ob 17.00 uri; sestanek upravnega odbora bo ob 16.30 uri.

Dnevni red:

- 1/ Obvestilo o izletu v Nico
- 2/ Predavanja /različni avtorji/
- 3/ Diapositivi /tov. Sedej/
- 4/ Izmenjava kaktusov, semen, knjig itd.

SESTANKI DRUŠTVA:

Gradbena tehniška šola, Ljubljana
Kardeljeva ploščad št. 2 (filmska
učilnica - podprtličje/

VAŽNO SPOROČILO!

Nekateri od vas že veste, da pripravlja društvo enodnevni /27. april/ letalski izlet na Azurno obalo: Antibes - Nica z ogledom znanih vrtnarij kaktusov in vrtov. Vključen bo tudi ogled Nice in po želji tudi nakupi. Točnejši podatki o izletu bodo znani že čez nekaj dni. Cena bo izredno ugodna in bo znana kasneje. Zbiramo samo informativne prijave na naslov: Oblak Milena, Novakova 1, 61000 Ljubljana. Pohitite s prijavami, ker bo sicer avion dopolnjen z drugimi turisti do števila 167 potnikov. Depozita ne bo!

DPKS

Obvestilo!

Semena za kaktuse boste lahko kupili na sestankih društva oziroma dobili po pošti. Pišite na naslov: Jože Smrtnik, Ob potoku 44, 61360 Vrhnik.

Naslovna stran

Foto: Peter Jerin

Risbe: Marija Prelec

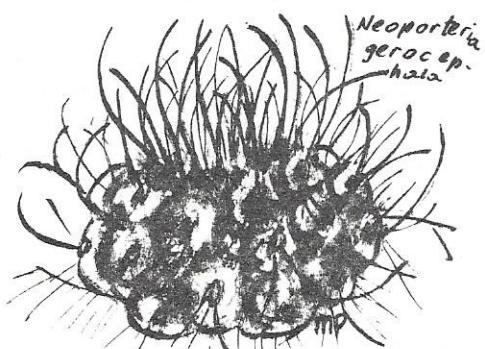
Tipka: Jožica Pogačnik



KAKTUSI V FEBRUARJU

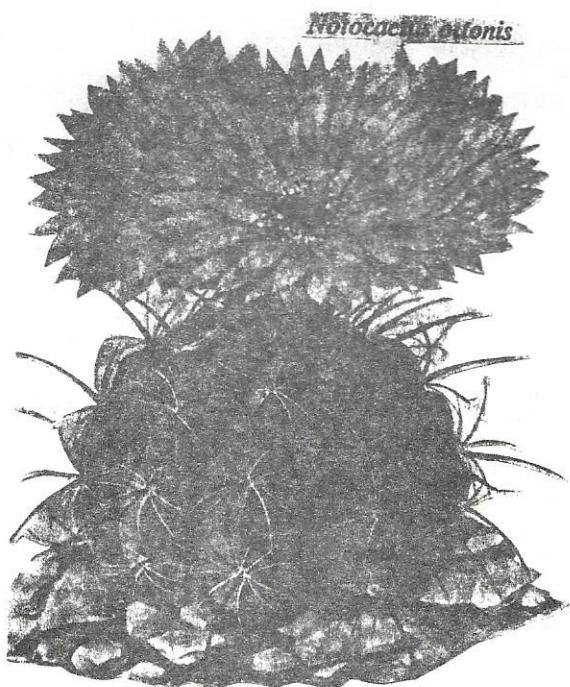
Ta mesec se lahko pri kaktusih že pojavijo vidne poškodbe, ki so posledica nepravilnega prezimovanja. Konec meseca, ko bi morale nekatere vrste že kazati prve znake rasti /nekatere lahko že cvetijo/, nenadoma propadejo. To je lahko posledica previsokih temperatur v prostoru prezimovanja, lahko pa se zgodi ravno nasprotno, da propade kaktus, če zmrzne /temperature pod - 2° C/.

Kaktuse večkrat orosimo z mlačno vodo in čim večkrat zračimo prostor za prezimovanje, če le temperature to dopuščajo. Vodi dodamo sredstvo proti ušem in rdečemu pajku.



Peter Jerin

NOTOCACTUS OTTONIS var. VENCLUTANUS - Schütz



Zbirka notokaktej ne bi bila popolna, če se med njimi ne bi našlo nekaj rdeče cvetočih zastopnikov tega rodu, ki se odlikuje z bleščečimi barvami cvetov v vseh mogočih odtenkih rumene barve. Ena najlepših izjem je prav tale notos, ki ga sedaj obravnavamo, njegova zgodba je prav zanimiva. Znano je, da so prve rastline te vrste vskali le pri Francu Venclu iz Reichenberga v severni Češki leta 1936. Iz semena, nabranega v divjini kot N. ottonis, a kupljenega pri firmi H. Blossfeld.

Ker tale varijacija po zunanjosti popolnoma odgovarja osnovnemu tipu N. ottonis /Lem./ Berger, okroglo telo premera 5 - 10 cm zeleno barve, 8 - 12 reber, razdeljenih v slabe grbice s po 10 - 18 obrobnimi bodicami, z nič ali do 4 srednjimi bodicami, cvet 4 - 6 cm premera, se za njo ne bi vedelo, da ni zacvetela s svojimi lepimi oranžno rdečimi cvetovi ter isto barvnimi prašničnimi niti.

Nato pa je prišla vojna in minili sta dve desetletji, dokler ga ni leta 1965 opisal Bohumil Schütz kot varijetet ter mu nadel ime v počastitev F. Vencla, kateri ga je odkril.

Razmnožujemo ga vegetativno, ali pa iz semena, sejančki zacvetijo že v tretjem letu starosti. Po suhem in hladnem prezimljaju želi čez poletje imeti dosti sonca in zmerno vlažno zemljo.

V Brežicah, januarja 1984.

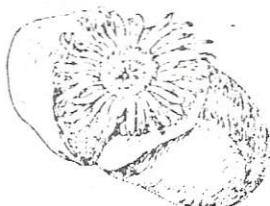
Josip Kunej

ARGYRODERMA / AIZOACEAE /

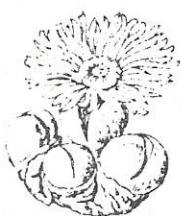
Argyroderma je ime dobila po svojem srebrnem poprhu /argyros: srebrn, derma - koža/. Slovensko ime je srebrnica. Rod obsega 40 vrst. Razločevanje nekaterih vrst je težje, zaradi majhnih razlik.



Argyroderma angustipetalum



Argyroderma octophyllum



Argyroderma villetii

Rastline so velike le 2 - 6 cm, zelenomodre barve, s srebrnim poprhom. Imajo 2 - 4 podolgovata ali ovalna lista, ki so križno nameščeni. V času rasti iz sredine požene nov par listov, stari pa se posušijo. Listi se obnavlja jo vsako leto. Iz razpoke med listoma jeseni požene cvet. Barve cvetov so lahko bele, najpogostejše pa v rumenih in rdečih odtenkih. Korenine se plitko in široko razraščajo.

Gojimo jo na zelo svetlem sončnem prostoru. Le ob taki oskrbi cveti. Obdobje rasti je od aprila do oktobra. Zalivamo jo malo poleti v toplem in sončnem vremenu. Prezimimo jo suho na temperaturi 12° C. Zemlja mora biti zelo propustna. Pripravimo jo iz dveh delov ilovnate zemlje, enega dela gozdnega humusa, dveh delov kremenčevega peska, enega dela opečnega drobirja. Dodamo lahko malo ogljenega drobirja. Po površini zemlje v lončku zasujemo grob kremenčev pesek, da ostane koreninski vrat suh. Presajamo meseca maja. Posušenih listov ne smemo trgati. Pustimo, da se sami odluščijo.

Razmnožujemo jih s semenom. Sejemo od maja do avgusta, ko je dovolj naravne svetlobe in toplotne. Prvo leto skrbimo za sejance enako, kot pri kaktejah. Spomladi jih prepikiramo in oskrbimo enako kot za odrasle rastline.

Franci Pretnar

KAKO BO CVETEL VAŠ KAKTUS - II. del

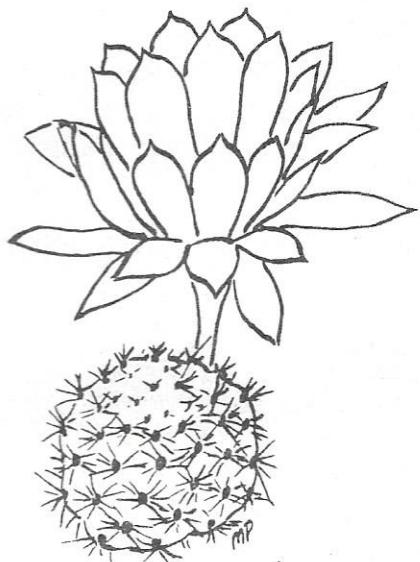
Rjava barva

1. badius - rjava z rdečo ✓
2. fuscus, phaeo - rjava s sivočrno ✓
3. bruneus - močna rjava ✓
4. spadiceus - rjava /čista/
5. ferrugineus - svetlejše rjava
6. cinnamememeus - cinober rjava
7. porphyreus - rjava z rdečo
8. rufus - isto, vendar več rdeče
9. glaucoceus - rjava z rdečo in rumeno
10. hepaticus - rjava z rumeno /jetra/
11. fuligineus - umazana rjava
12. luridus - isto, vendar slabše obarvano.



Rumena in oranžna

1. citreus, citrinus - limonasto rumena
2. aureus, chryso - isto, vendar močneje /zlata/
3. luteus, xanto - svetlo rumena
4. flavus, luteolus - rumena /čista/
5. sulfureus - žveplenorumena, belkasta
6. stramineus - rumena z belo
7. ocraceus - rumena z rjavim /oker/
8. cerinus - rumena z rdečerjavo
9. alutaceus - belorumena
10. vitelinus - barva jajšnega rumenjaka
11. armeniacus - rumena z rdečim
12. aurantiacus - isto, vendar bolj rdeče, oranžno
13. croceus - isto, vendar še bolj rdeče /lupina zrele pomaranče/
14. helvelus - rumena s sivo
15. gilvus - rumena s sivo in rdečo
16. testaceus - rumena z rjavo, močnejša od 7.
17. fulvus - rumena s sivo in rjavo
18. ingneus, flammeus - rumena z rdečo /notranjost nekaterih pomaranč/



Zelena barva

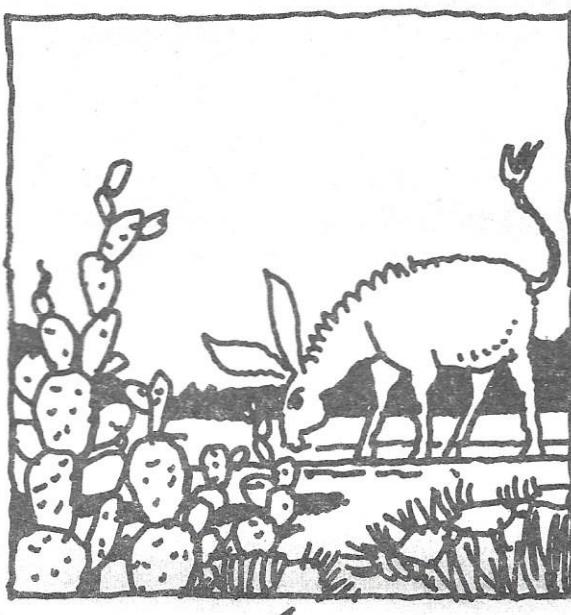
1. smaragdinus, prasinus - travnato zelena
2. viridis, chloro - svetlejša od 1.
3. aeruginosus - zelena z modrim
4. glaucus, thalassicus - zelena prehaja v zeleno modro
5. a trovireus - zelena s črno
6. flavovireus - zelena z rumeno
7. olivaceus - olivno zelena

SPOMINI STARE OPUNCIJE

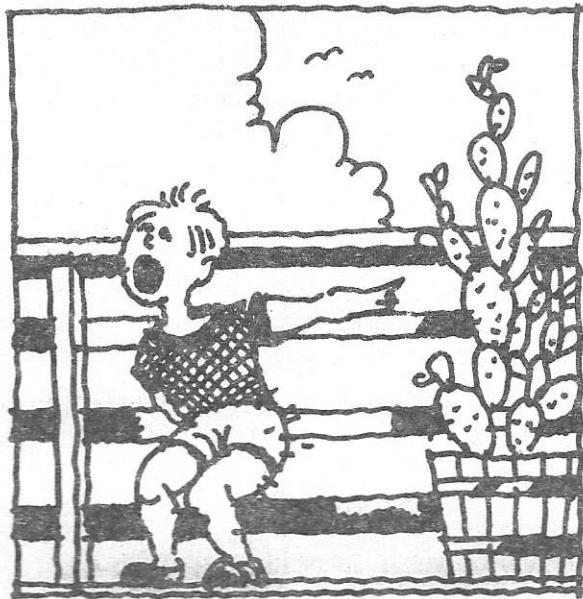
Nekoč, pred многimi leti, sem živela ob sinjem morju na sončnem otoku Jadrana. Rasla sem v družbi mnogih sester na skalnatem pobočju in nič me ni utesnjevalo. Le kdaj pa kdaj se je mimo pripasel prikupen osliček, me pobožal z mehkim gobčkom in odščipnil poganjek, da sem nato še bolj veselo rasla. Lepa je bila moja mladost.

Neko vroče poletje me je doletela nesreča. Mimo je prišel človek, se zagledal vame, ker najbrž še ni videl take trnjave goščave, vzel iz žepa nož in me odrezal. Braniла sem se in ga zbadala, a ni nič pomagalo. Odnesel me je s seboj. Dolgo me je premetavalo nekje v temi. Ko sem se spet spregledala, sem se znašla čisto sama v neznanem kraju in mrzlo me je spreleto. Mojega sonca in morja in mojih sestric ni bilo nikjer. Nedaleč sem videla samo čudne visoke bele nestvore, od katerih je pihal mrzel veter.

Vtaknili so me v nekako čudno posodo v prst, ki mi je bila tuja in me postavili v kot. Bila sem žalostna in osamljena, edino sonce je bilo še isto kot doma. Kako sem hrepenela k njemu! Trudila in napenjala sem se, da bi ga dosegla in se z njim vrnila k svojim sestricam. Pognala sem korenine, da bi bila močnejša in nato še prve brste, da bi čimprej zrasla. Toda sonce se mi je vsak dan bolj odmikalo in se nazadnje za dolgo čisto skrilo. Postalo je mraz, zeblo me je, od same žalosti sem povsem ovenela in si že lela umreti.



1

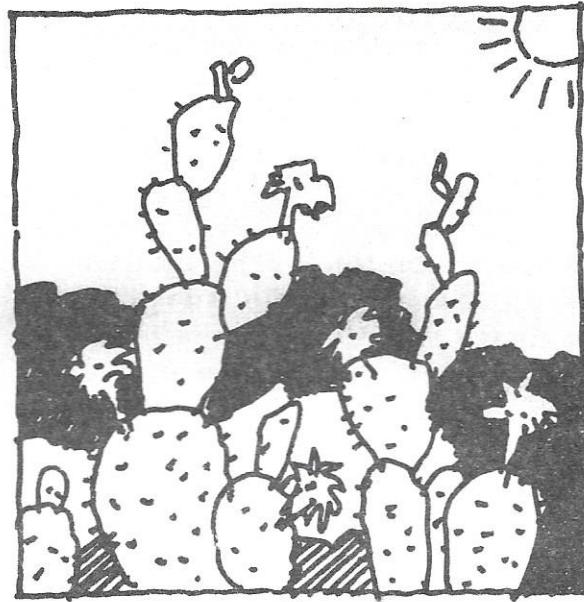


2

Zima je minila, sonce se je vrnilo in meni se je vmlila volja do življenja. Razganjalo in napenjalo me je, da sem rasla in se večala na vse strani. Postala sem lepa in kar precej domišljava, saj so moje bodice vzbujale strah. Vsi so se jih izogibali, če se me je kdo samo dotaknil, sem se takoj maščevala. Spominjam se, da je nekoč skakal in plesal okrog мене neugnan majhne človeček, se spotaknil in z golim hrbotom omahnil name. Kako je jokal in tulil,

ko so vlekli bodice iz njega, pa tudi mene je grozno bolelo, saj mi je izpulil najlepše bodice. Od tedaj so se me vsi izogibali in sem čisto na samem uživala lep mir.

Leta so minevala, navadila sem se samote, zrasla sem že kar do lepe višine. Večkrat sem morala poslušati očitke, da bi bil že čas, da zacvetem. Potrudila sem se in poskusila iztisniti vsaj nekaj cvetov. Uspelo mi je in spet sem bila občudovana, vsa v središču pozornosti. Sama sebi sem bila všeč in kar več dni sem odpirala lepe rdeče cvetove, da sem se šopirila z njimi. Obletavale so me muhe in čebele, pa še kakšen čmrlj je prigođrnjal in si od bližu ogledal novo čudo. Kako me je žegečkalo, ko so se prekopicevali po mojih rumenih prašnikih in pestičih, porivali glavice globoko v cvet in se čudili nevajeni vonjavi. Od samega smeha me je tako stresalo, da mi je zraslo vse polno semenskih glavic.



3

To se je ponavljalo leto za letom, vsako leto sem bolj pridno cvetela in postajala vse večja. Postarala sem se, spodaj sem olesenela, pa še prenerodna postala. Ko me je bilo treba jeseni spraviti na toplo, sem si polomila kar precej poganjkov in slišala dosti čednih kletvic, ko so si moje nedolžne bodice pobirali iz rok. Žal nisem mogla pomagati.



4

Tako sem spet postala grda in vsem odveč. Pričeli so se navduševati za majhne okrogle smrakovce, moje zelo daljne sorodnike. Saj še rasti in cveteti ne znajo, da bi bilo kaj videti. Še imena imajo tako nekrščanska, da se jih ne moreš zapomniti. Zato mi je postalo vsega dovolj in neko pomlad nisem imela več volje do življenja. Moje korenine so počasi odmrle. Počasi sem shirala in v jeseni so me pustili kar na mrazu, da sem vzela žalostno slovo od tega sveta.

Tako se je izteklo moje polno in bogato življenje. Kljub lepoti rasti in cvetja sem v častitljivi starosti postala odveč in prepustili so me pogubi. Obveljala je stara resnica: Nehvaležnost je plačilo tega sveta!

Marija Brezar

ECHINOCEREUS - SUBINERMIS

Rumeno rdeče cvetoč Echinocereus Subinermis je v pravem pomenu besede redkost, zato je samoumevno, da je za to vrsto vedno bilo veliko zanimanja. Knez Salem Dyck jo je opisal leta 1852. Ker pa ima ta rastlina sterilne cvetove, ni bilo mogoče nabaviti semena. Šele s pomočjo vegetativnega razmnoževanja v Botaničnem vrtu v Berlinu je uspelo rastlino razmnožiti v začetku tega stoletja.

Echinocereus Subinermis raste na visokih planotah mehiških zveznih držav Chihuahua in Coahuila. Enostebelna rastlina raste najprej v obliki krogle in šele desetletje pozneje doseže končno obliko in višino 20 cm.

Mlajši deli telesa so zelenobarve, medtem ko imajo starejši odnosno prizemni deli učasih tudi, sivi, rjavi, modri ali celo rdečkasti odtenek. Bodice ima zelo kratke, ki so pri nekaterih varijacijah skoraj neopazne.

Krona potrpežljive nege so 7 cm široki cvetovi z izredno velikimi brazdami pestiča, zelene barve, ki so pojavijo zgodaj spomladi po ne prehladnem prezimovanju ob rahlo vlažni zemlji.

Poleti naj bo rastlina na zmerno sončnem mestu, v času največje pripeke pa tudi zaščitena pred direktnimi sončnimi žarki.

Lepo uspeva na lastnih koreninah, zato cepljenje ni potrebno. Zemlja naj bo rahlo kisla in propustna.

Josip Kunej

PUST ČELJUST - KRIVIH UST !



NA MAŠKARADI!
CVETOČE KAKTUSE JE TREBA ZALIVATI !